

Питання до комплексної контрольної роботи (ККР)

1. Охарактеризуйте предмет, мету та завдання навчального курсу "Політика і релігія". Яке місце він займає сфері навчальних дисциплін?
2. Розкрийте сутність поняття "державно-церковна політика", дайте його типологію.
3. Охарактеризуйте державно-церковну політику в Україні. Визначте ступінь взаємовпливу владних та церковних інституцій.
4. Дайте визначення терміну "теократія". Наведіть приклади з історії та сучасності. Які, на Вашу думку, причини збереження теократичної форми правління в сучасному світі?
5. Дайте визначення терміну "цезаропапізм". В яких країнах ця політика отримала найбільшого розвитку?
6. Чи є справедливим твердження, що сучасна Росія дотримується принципу цезаропапізму в релігійній політиці? Чому?
7. Охарактеризуйте принцип відокремлення церкви від держави. Проаналізуйте ситуацію в Україні. Наскільки декларації відповідають політичним реаліям?
8. Розкрийте сутність поняття "атеїзм" та прослідкуйте його еволюцію в суспільно-політичній думці.
9. Розкрийте сутність "войовничого атеїзму". Які, на Вашу думку, цілі переслідувала атеїстична пропаганда в СРСР?
10. Розкрийте сутність категорії "свобода совісті". Як розглядається це поняття в українських та міжнародних правових документах?
11. Розкрийте сутність категорії "свобода віросповідання". Що відрізняє її від категорії "свобода совісті"? Які гарантії здійснення цих свобод надані Конституцією та законами України?
12. Проаналізуйте визначення релігійних прав та свобод людини в міжнародних правових документах (Декларація ООН, Актах РБСЄ). Який, на Вашу думку, ступінь дотримання їх положень в Україні?
13. Дайте визначення терміну "секуляризація". Наведіть приклади політики секуляризації. Які фактори, на Вашу думку, сприяють й заважають цьому процесу?
14. Розкрийте сутність терміну "прозелітизм". Яка роль прозелітизму у загостренні політичних та міжконфесійних конфліктів? Наведіть приклади.
15. Дайте визначення термінам "клерикалізм" та "антиклерикалізм". Охарактеризуйте внесок цих ідей у політичну теорію та політичну практику.
16. Розкрийте сутність поняття "екуменізм". Які перспективи екуменічного руху в XXI ст.?
17. Розкрийте сутність поняття "автокефальна церква". Яку роль вона відіграла в українській історії? Чому радянське керівництво вважало її небезпечною для своєї влади?
18. Дайте визначення терміну "масонство". Які, на Вашу думку, позитивні та негативні аспекти політики масонських організацій?
19. Дайте оцінку ролі масонства в політичному житті України.
20. Дайте визначення терміну "неокульт" та їх класифікацію.
21. В чому Ви бачаєте причини зростання популярності неокультів в світі та в Україні?
22. Розкрийте сутність терміну "фанатизм". Проаналізуйте вплив фанатизму на політичний розвиток окремих держав і регіонів.
23. Визначте специфіку релігійного фанатизму та його вплив на політичні процеси сучасності. Які заходи слід використовувати, щоб запобігти зростанню проявів релігійного фанатизму?
24. Розкрийте сутність поняття "харизма". Що М. Вебер розумів під харизматичним типом влади? Кого з релігійно-політичних лідерів Ви відносите до харизматичного типу? Чому?
25. Охарактеризуйте соціальне вчення буддизму.
26. Яка, на Вашу думку, роль буддизму в суспільно-політичному житті країн Південно-Східної Азії?
27. Проаналізуйте причини розколу християнської церкви на католицьку та православну. Які наслідки мала ця подія для політичної історії середньовіччя?
28. Дайте оцінку історичній ролі Папської держави у добу Середньовіччя. Як претензії папства на верховну владу вплинули на політичний розвиток Заходу та Сходу (XI-XV ст.)?
29. Визначте політичні аспекти протестантизму. Чи є справедливим твердження, що кальвінізм став прапором буржуазних революцій? В яких країнах?
30. Розкрийте сутність "Римського питання". Проаналізуйте причини та результати створення держави Ватикан.
31. Дайте характеристику Ватикану як теократичної форми держави. Що, на Вашу думку, є визначальним у політиці Ватикану в другій половині XX ст.?
32. Проаналізуйте рішення I та II Ватиканських соборів католицької церкви. Визначте їх вплив на світовий політичний процес.

33. Дайте оцінку ролі папи Римського Іоанна Павла II в релігійному та суспільно-політичному житті світового співтовариства.
34. Проаналізуйте роль християнських політичних партій у політичному житті країн Західної Європи.
35. Чи є справедливою теза: "Марксизм - це квазірелігія ХХ ст.? Аргументуйте свою точку зору.
36. Охарактеризуйте державотворчу роль ісламу. В чому, на Вашу думку, специфіка мусульманських теократій?
37. Прослідкуйте вплив принципу джихаду на політику мусульманських країн, його зв'язок з політичною практикою ісламських фундаменталістів.
38. Розкрийте сутність ісламського фундаменталізму. Хто та чому підтримує ісламських фундаменталістів?
39. Якими чинниками зумовлено зростання політичної ролі ісламу в останній третині ХХ ст.? Аргументуйте свою думку.
40. Чи є підстави вважати, що західній цивілізації загрожує "ісламізація"? Аргументуйте свою думку.
41. Визначте роль "ісламського фактора" в Україні, Росії, державах Закавказзя та Середньої Азії у пострадянський період. Які фактори, на Вашу думку, сприяли зростанню чисельності мусульманських громад у даних регіонах?
42. Доведіть декларативність принципу свободи совісті в СРСР.
43. Розкрийте сутність "релігійного дисидентства" Визначте причини його появи в СРСР. Наведіть приклади.
44. Визначте причини та наслідки глибокої світоглядної кризи, характерної для пострадянських суспільств.
45. Чи є взаємозв'язок між світоглядною кризою та політичною нестабільністю? Свою відповідь аргументуйте.
46. Проаналізуйте функції релігії у політичних конфліктах.
47. Визначте специфіку „релігійних війн”. Чи були вони в українській історії? Свою відповідь аргументуйте.
48. Визначте роль релігійного фактора у політичних конфліктах ХХ ст. (наприклад, Північна Ірландія, Югославія, Індія - Пакистан, Палестина, Чечня та ін.). Які шляхи розв'язання таких конфліктів, на Вашу думку, найбільш результативні? Чому?
49. Яке місце у релігійних доктринах займають проблеми війни та миру, насилля та ненасильства? Визначте їх вплив на світовий політичний процес.
50. За допомогою конкретних фактів доведіть, що релігія широко використовується для виправдання політичного тероризму.
51. Охарактеризуйте діяльність декількох (за Вашим вибором) міжнародних релігійних організацій. Яке їх місце у світовому політичному процесі?
52. Проаналізуйте вплив релігійного чинника на державотворчі процеси в Україні.
53. Охарактеризуйте дохристиянські вірування східних слов'ян. Які язичницькі традиції збереглися до нашого часу?
54. Чому, на Вашу думку, особисте хрещення князя Аскольда не призвело до масового поширення християнства серед східних слов'ян та запровадження його як державної релігії? Свою відповідь обґрунтуйте.
55. Проаналізуйте причини, результати та наслідки запровадження християнства на Русі.
56. Який вплив мала релігійна політика князя Володимира Великого на процеси державотворення в Україні?
57. Чому Київська Русь обрала східний (православний) варіант християнства?
58. Як релігійна політика князя Ярослава Мудрого вплинула на державотворчі процеси в Україні?
59. Охарактеризуйте релігійну політику князів Галицько-Волинської держави.
60. Яку роль відігравало релігійне самовизначення українського народу в політичних процесах доби Середньовіччя?
61. Визначте місце релігійного фактора в політичній боротьбі Москви та Литви за вплив на українські землі в XIV-XV ст.?
62. Охарактеризуйте роль братств у релігійному та суспільно-політичному житті України XVI-XVII ст.
63. Які фактори зумовили релігійний розкол серед українського духовенства та шляхти в XVI ст.?
64. Визначте причини, результати та наслідки прийняття Брестської церковної унії.
65. Покажіть вплив релігійного фактора на міжнародні відносини в Східній Європі у добу Середньовіччя.
66. Чому релігія відігравала велику роль у самоідентифікації українського народу?
67. Яка роль митрополита Й. Борецького в релігійному та суспільно-політичному житті України.
68. Охарактеризуйте роль українського козацтва в релігійному та суспільно-політичному житті України XVI-XVII ст.

69. Охарактеризуйте роль гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного в релігійному та суспільно-політичному житті України.
70. Яка роль православ'я як релігії українського народу та православної церкви в національно-визвольному русі України в ХУІ-ХУІІ ст.?
71. Охарактеризуйте релігійну політику Литви, Польщі та Речі Посполитої в ХУІ-ХУІІ ст., її вплив на формування українського народу.
72. Яка роль митрополита П. Могили в релігійному та суспільно-політичному житті України?
73. Визначте причини, результати та наслідки приєднання української православної церкви до московського патріархату. Як втрата автономії УПЦ вплинула на суспільно-політичний та національно-визвольний рух в Україні?
74. Охарактеризуйте релігійну ситуацію в Україні за умов національно-визвольних змагань 1917-1920 рр.
75. Визначте причини та етапи розвитку автокефальної православної церкви в Україні.
76. Дайте оцінку діяльності митрополита В. Липківського.
77. Охарактеризуйте релігійну політику українських урядів 1917-1920 рр.
78. Яка роль митрополита А. Шептицького в релігійному та суспільно-політичному житті України?
79. Визначте роль Львівського церковного собору 1946 р. в релігійному та суспільно-політичному житті України.
80. Що таке "катакомбна церква"? Проаналізуйте причини її появи в різні періоди історії та її вплив на суспільно-політичне життя.
81. У чому Ви бачаєте причини зростання ступеню релігійності населення України в другій половині 80-х - 90-х рр. ХХ ст.?
82. Визначте роль УГКЦ в суспільно-політичному житті України у другій половині 80-х - 90-х рр.
83. Визначте вплив папи Римського Іоанна Павла ІІ на релігійне та суспільно-політичне життя України (друга половина 80-х, 90-ті рр. ХХ ст.).
84. Дайте характеристику ситуації, що склалася в православній церкві в Україні у 90-х рр. Наведіть факти, що підтверджують політичну заангажованість православних конфесій.
85. Яка, на Вашу думку, роль християнських політичних партій в сучасній Україні?
86. Охарактеризуйте роль митрополита (патріарха) Філарета в релігійному та політичному житті України другої половини 80-х - 90-х рр.
87. Чи є можливим утворення єдиної православної церкви в Україні?
88. Яка роль ісламу в історії та сучасному політичному житті України? Аргументуйте свою точку зору.
89. Охарактеризуйте релігійну ситуацію в Миколаївській області за останнє десятиріччя.
90. Проаналізуйте перспективи розвитку релігійної ситуації в світі та в Україні наприкінці ХХІ ст. і на початку ХХІІ ст.